

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik mindegyik nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, április 28.

A kisiparos helyzete.

Tudvalevő dolog, hogy a kisiparos osztály a földművelő néppel egyetemben évtizedek óta keserves küzdelmet fejt ki a mindennapi kenyérért, önmaga és családja fentartásáért.

Ez nyújt némi magyarázatot a bérharcok azon özönéről, mely az ország minden vidékét majdnem az összes ipar-nemekben vulkányszerűleg egyszerre elborította. Jól tudjuk, hogy sok esetben dolgozó, munkából kizárt, lázító iparosoknak szószátyárkodása, felizgatása képezi szülőokát a munka beszüntetéseknek, de a rendkívül nehéz küzdelem a megélhetésért az oka legtöbbször, hogy az izgatató hálás tömegre talál a kisipart üzők soraiban.

A kisiparos mai helyzetében bármely alkalmat megagad, ha csak egy kis remény mutatkozik, hogy iparát, mesterségét ott hagyva mással — ellenkező foglalkozás körrel — cserélje föl. Elég egy nagyobb vállalatnál, városnál, megyénél, postánál, vasutnál, bíróságnál levő szolgálk és alkalmazottak között szétnézni s látni fogjuk, hogy legtöbb esetben a kisiparosságon kezdte, de a biztos, bár csekély fizetésért, otthagya mesterségét.

Nem így volt ez hajdanában.

Bárha az ipartestületek a legnagyobb gondossággal teljesítik is feladatukat, a

mai áramlatnak nem tudnak oly fordulatot adni, mely a kisipar megfelelő támogatása által, a kisiparos boldogulását biztosabb alpra fektethetné.

Hány szakértelmes szorgalmas kisiparost kizökkentett rendes viszonyából a zengzetesen hangzó szabad ipar, melynek lobogója alatt előzönlötték a tért az ipari műkedvelők, kiszorítva a rendes szakértelmes kisiparost a megélhetés sorompói közül. Ezzel egyszerre tultermelés állott be a kisipar minden ágában végveszélybe döntve a kisipar valódi képviselőit egyedüli munkáikat.

Ehhez társult a külföldi gyáripar — és csak is a külföldi, mert az ország gyáriparát még ki lehetett volna bírni, de például az osztrák tetszetős és olcsó kisipar körébe tartozó gyáripari készítmény adta meg a kegyelem döfést a magyar kisiparosnak.

Ma a szabad ipar korszakában, ha valamit készíttetni akarunk keresve keressük azt a kisiparost, aki a régi iskolából kikerülve fen tudta magát tartani az új korszakban és megtudott felelni készítményeivel ama várakozásnak, melyet a régi kisiparos mindig betöltött, a megrendelő teljes meglegedésére.

Nem egy ember akad, a ki midőn valamit készíttetni óhajt, előre jelzi, hogy «kerje meg az árát, de csinálja meg becsületesen.» A régi kisiparosnál ez majdnem ismeretlen volt. Mert, noha jónáljobbakk vannak, de a kisipari készítmény

nem hagyott sok kívánni valót fenn. — Ma ipari igazolvány birtokában a kérekvártó folytathat akár szitakötő vagy esernyőkészítő ipart, ha egy kis pénze van hozzá. De hajdani kisiparosnak azon szabályok szerint kellett mozogni, amit segéd korában becsületesen megtanult.

Ezekkel szemben ma, mint majdnem minden közérdekű mozzanat — miután az önálló vámterület késik — a társadalom ténykedésére van utalva. Így van ez a kisiparosnál is t. i. hazafias oldalról kell felfogni a kisiparos támogatását.

Ne menjünk mi a külföldi kisipari készítmények tetszetős és olcsó vételére, mert ez nagyobb értékkel semmi esetre sem bír, mint a mi magyar iparosaink kezeiből kikerült bármely iparmű, hanem támogassuk a mi velünk küzdő, velünk adózó, saját vérbeli iparos polgárlásainkat s ezen mélyreható közgazdasági cselekményünk által a kisiparos elfoglalhatja ismét azon tért, ahonnan a felsoroltak folytán önhibáján kívül kiszorult; mi pedig e támogatás által a felebaráti szeretet tündöklő erényében a legszebb köszönet tesszük le a haza oltárára.

K—y Andor.

A politikai válság.

A szabadelvűpárt jövő szereplésére néznek politikai körökben nagy érdeklődéssel. A párt végrehajtó bizottsága kedden este ülést tart, hogy azzal a javaslattal foglalkozzék, melyet a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hazugságok.

Irtá: Deér.
 (Vége.)

— Hisz, ha tényleg szeretném is, ha szíven is beleszólna, akkor is az ellenkezőt kellene hazudnom. Hideg, conventionális udvarias-sággal takarni a valót, az igaz érzelmeket, nehogy feleségünk ostoba clownnak, képmutató üzérkedőnek tartson, kinek tán újabb szállítmányra van szüksége.

— Hát ezért nincs is szó köztünk szerelemről. Majd csak átusszuk valahogy ezt az életet. Nem korlátozzuk egymás szabadságát a tisztesség határain belül s tudja az ilyen parvenü lányok hamar beleszoknak a fénybe, ravagyósba s ez nekik elég. Nem is gondolnak arra, hogy a házassághoz tán szerelem is kell.

— Hát ez az a nagy boldogság uram, — amit ön látott, amiről ön beszélt. Ugy-e szép, ugy-e irigylendő?

Halkan kaczagott s én jól láttam, hogy egy könnyesepp csillan meg a szemében. Szerettem volna még e tárgyról beszélni vele, de hirtelen felkelt s minden átmenet nélkül a legvidámabb hangon szólt hozzám:

— Isten Önnel, uram. Én kiszállok itt. Köszönöm, hogy ily kellemesen segített eltölteni az időt s ha tán untattam, — hát bocsássa meg.

Én hosszan néztem utánna és úgy sajnáltam ezt a szegény gazdagot s éreztem, hogy valami csendes, jóleső meglegedés tölt el arra a tudatra, hogy az én nevem fölött nem ragyog kilenczágú korona és nincs gondom arra sem, hogy költssem el a rám maradt apai örökséget...

Vagy két hosszú esztendő után, mikor én ezekről az emberekről már teljesen elfeledkeztem, újra összehozott a sors velük. Valami fényes bál volt a fővárosban és én is ott unatkoztam a többi közt, mikor egyszerre csak egy ismeretlen gentleman siet oda hozzám s minden bevezetés nélkül karon fog.

— Jöjjön, bemutatom a feleségemnek;

majd győződjék meg, hogy milyen igazi «aristokrata» lett belőle.

Alig tértem még magamhoz, alig jöttem tudatára annak, hogy tulajdonképpen az én két év előtti gyorsvonati ismerősömmel van dolgom, — mikor már ott hajlongtam egy gyönyörű szőke asszony előtt, ki leereszkedő mosolylyal, de elég barátságosan fogadott.

— Egy író ember, édes, — érdekes ember, ajánlom figyelmedbe hangzott a férj banális bemutatása, mi arra engedett következtetni, hogy ez a jó ember bizonyosan már elefedte a nevemet.

Bemutattam magam az asszonynak, ki helylyel kínált meg maga mellett s mindjárt kikérdezett arról, honnét, mióta ismerem a férjét, a grófot.

Még örültem, hogy beszélhettem neki valamiről, ami érdekli. Én biz' egész őszintén elmondtam neki, hogy mint ismerkedtünk meg, még azt sem hallgatva el, tán pusztán udvarias-ságból, hogy mily élénken emlékszem még a méltóságos asszonnyra is, ki akkor még boldog menyasszonya volt a gróf urnak.

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTELLER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készíti **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — **Női costümök**, valódi angol **SZÖVETEK** nagy választékban.

párt elé terjeszt a felirati vita dolgában. A pártban az a nézet, hogy nincs ok változtatni azon a magatartáson, melyet akkor tanusítottak, mikor arról volt szó, hogy a koalíció felirata egyáltalán napirendre tűzessék-e ki? Akkoriban gróf Tisza István miniszterelnök indítványára azt az álláspontot foglalta el a szabadelvűpárt, hogy feliratra annál kevésbé van szükség, mert nem volt trónbeszéd, amelyre a felirat válaszolna. Ugy határoztak, ha a felirat napirendre kerül, akkor a párt a meginduló vitában csak egy-két szóval vesz részt. Ez az álláspont volna irányadó most is a párt magatartására, de — úgy beszélnek — a pártban számosan vannak, akik részt akarnak venni a vitában, amelyben nemcsak a koalíció felirata fölött mondják el a nézetüket, hanem a szabadelvűpárt jövő politikáját is kifejtik. Azt hiszik, hogy gróf Tisza Istvánnak nem lehet kifogása az ellen, hogy szabadelvűpárti képviselők résztvegyenek a vitában annál is inkább, mert az országban is, ahol ebbe a pártba küldtek képviselőket, nagyon rossz néven veszik, hogy a 150 főből álló politikai csoport teljes letargiára ítélte magát. S vannak hangok, amelyek annak a reménynek adnak kifejezést, hogy a párt czéjtudatos, erélyes munkával nagyban változathat eddigi szituációján is.

Szell Kálmán és a szabadelvűpárt.

A Pesti Hirlap támadásával szemben, amely Szell Kálmánnak szemére hányja, hogy a szabadelvűpártnak még mindig tagja, és hogy kétszínű játékot űz, a *Budapesti Tudósító*-t illetékes helyről a következő kijelentésre hatalmazták fel:

Szell Kálmán november 19-én választóihoz intézett nyílt levelében megírta, hogy a november 18-iki eljárást nem helyesli és képviselői mandátumáról lemond, amivel egyszersmind megszűnt a szabadelvűpárt tagja lenni. Ismételt nyilatkozatai ellenére, hogy újabb képviselői megbízást nem vállal, a kerület újból megválasztotta; de ez újabb megválasztása után sem lépett be az országgyűlési pártok egyikében

De csakhamar megbántam az őszinteséget, mert a grófné egyszerre, akárcsak valami kis masamode leány, élénk kíváncsisággal kezdett kérdezősködni, hogy mit is mondott a férje akkor, régen ő róla, — a menyasszonyáról?

Kritikus helyzet volt ez. De hát mit mondhattam volna? Elhadartam neki egypár közhelyet a boldogságról, az igaz szerelemről, a mátkaság rózsaszínű idejéről.

Az asszony meghallgatott és én úgy láttam, hogy valami csillogó, nedves fátyol vonja be ibolyaszínű szeméit. Szinte megsajnáltam. De aztán egyszerre magához tért s neki olyan idegenszerűen álló, szinte visszatetsző hangon kezdett beszélni.

— Ugyan hagyjon fel ezekkel a badarságokkal! Látszik, hogy íróember. Az én férjem és szerelmem, boldogság, — talán még ábrándozás is! Ha . . . ha . . . ha! . . .

Bántott ez az idegenszerű hang, ez a cynikus kacaj.

— Tán nem is hihető méltóságos asszonyom, hogy a gróf urnak is lehet szive.

— Van neki, — hogy ne volna! Anélkül nem élhetne! De ez csak olyan szervi összetétel nála, mint akár egyéb más szervi része. Nincs abban érzés, — semmi. De minek is?

— És egyszerre halkabbá, szinte fátyolozottá lett a hangja.

— Nekünk nem kell szerelem, boldogság.

sem, tehát a szabadelvűpártba sem és így ennek sem lehet tagja; de a disszidensekhez sem csatlakozott, mert egyáltalán politikai akciót folytatni nem akar. Amikor mégis az utóbbi időkben a válság megoldására vonatkozó mindenféle javaslatokat tulajdonítottak neki, ezek ellen mindig tiltakozott és a legkategorikusabban kijelentette, hogy ezekről mit sem tud és hogy egyáltalán tartózkodik minden politikai akciótól. Magatartása a legutóbbi hónapok eseményei alatt is annyira világos és határozott volt, hogy őt, aki egész életében, minden körülmények között és minden állásában nyílt sisakkal harézolt, minden inkább érheti, mint a kétszínűség vádjá.

A felekezetenélküliség eltörlése.

Gróf Zichy Nándor husvétii nyilatkozatának érdekes magyarázatát közlik Bécsből.

A bécsi magyarázat így hangzik:

A néppárt már a koalíció megalkotásánál kezességet kapott arra nézve, hogy *koalíciós kabinet alakulása esetén a függetlenségi párt a felekezetenélküliség eltörlése ellen nem fog opponálni*.

A néppárt annak idején erre vonatkozólag indítványt terjeszt elő s a koalíció vezérei azon lesznek, hogy az egész többség elfogadja. Csak azért a biztosítékért nyilatkozott késznek a néppárt a koalíció támogatására.

Jelenleg különben nem lehet szó az indítványról, mert most nagyobb kérdésekkel kell foglalkozni.

Eötvös Károly meghívót kap.

Eötvös Károly még a válság kezdetén Bécsben járt és a külügyminiszterium egyik kiváló főhivatalnoká utján érintkezett Goluchovszky Agenor külügyminiszterrel, a kinek memorandumot adott át. Arról hogy Eötvös Károly Bécsben járt, tudott mindenki. Hogy Goluchovszkynál is volt pur-parléje arról még közvetlen környezete sem tudott, kivéve azt a földbirtokost, aki Eötvös Károlyt Bécsbe kísérte és kivéve Lóczy Lajost és természetesen Goluchovszkyt is.

Hagyjuk ezt a szegényeknek, kiknek ez az egyedüli gazdagságuk. Miénk a fény, a ragyogás, a pompa s ebben a hideg fényben a hazugságok szabadalma. Mert hazugság itt köztünk, nálunk minden.

Aztán valami csendesesen fájó mosolylyal tette hozzá:

— Ugyan mit szólna az uram hozzá, ha hazaérve innét, én egyszerre átkarolnám a két karommal a nyakát s epedő, szomjas ajakkal suttognám neki, szeretlek édes. Ugy-e komikus volna? Bizonyára azt mondaná, hogy az nem comme il fante viselkedés és éppen nem illik egy a grófnéhoz. Azt hinné, hogy komédiázom s tán hálás akarok lenni, hogy alkalmat adott újra arra, hogy egy éjszakát a legmagasabb körök hideg sokaságában unatkozhattam végig. Pedig . . . pedig . . . De hagyjuk ezt! Hazugság minden, minden. Boldog az, ki már annyira megszokta, hogy észre sem veszi . . .

Elváltunk Mikor kezet csókoztam neki, láttam, hogy férje reánk néz s tekintetében valami oly őszinte, mely szomorúságot láttam, — hogy újra megsajnáltam. De már nemcsak őt, — hanem ezt a suhogó selyembe öltözött szépséges szőke asszonyt is, ki mosolyogva, bizalmaskodó leereszkedéssel fogadja az udvarlók banális, ostoba frázisait.

Szegény, szegény gazdagok ti, bizony hazugság ez itt minden köztetek. Semmi melegség, semmi őszinteség, mi meletget lophatna köztetek.

A Neue Freie Presse multkori cikke csak érinti a memorandum tartalmát, amely — hír szerint — a király asztalán van. Azokat az engedményeket, a melyek a nemzetet megnyugtatóknak és a király álláspontját se gyöngítenek második birodalmával: Ausztriával szemben sem, a memorandumban taxatív felvannak sorolva és alkalmasak arra, hogy a rendet a nemzet kívánságainak részletes kielégítésével megnyugtassák.

Ezeknek kiegészítésül közlik Bécsből, hogy a király új kihallgatása rendjén Eötvös Károlyt is fogadja.

Nogely István.

Boldog emlékü *Nogely István* I. sz. kanonok váratlan halálának híre úgy Nagyváradon, mint az egész egyházmegyében fájdalmas részvétet keltett.

Természetes folyománya ez a fájdalmas részvétel annak az általános szeretetnek és tisztelőnek, amellyel a kiváló népszerű papot életében környezték.

Tegnap délután sokan mentek ki a vasúthoz, hogy jelen legyenek a holttest megérkezésénél, azonban a fővárosban úgy intézkedtek, hogy a boldogult földi porhüvelyeit csak az éjjel 2 órakor érkező személyvonattal hozták Nagy-Váradra. A kegyelet temetkezési intézet a kora hajnali órákban helyezte ravatalra a halottat az Ujsoron levő kanonoki házban.

A temetés ma, szombaton délelőtt fél 9 órakor lesz. A beszentelés után a székesegyházba vonul a gyászmenet, ahol requiemet mondanak az elhunyt lelkiüdvéért. A derék főpap hült tetemeit az olasz-i nagytemetőben helyezik nyugalomra.

A beszentelést és a gyászmisét, valamint az összes temetési szertartásokat *Vinkler Jó-*

Mégegyszer találkoztam velük. Nyár volt. Falun voltam s gondtalan élveztem a falusi élet poétikus csendjét.

Éppen künn bolyongtam az erdő szélén. Már alkonyodott s én kifáradva az egész délutáni bolyongástól, fáradtan, dőltem le egy hatalmas tölgy árnyas lombjai alá. Csend volt körültem, csak a nem messze lévő erdészlekből hangzott ki egy édesen csengő, üde uri hang, gyönyörködve hallgattam sokáig és szinte kapaszkodtam, mikor egyszerre, hangos kacagás, vidám, zibongó zsvíj hatott oda hozzám.

Egy nagyobb társaság kanyarodott ki az erdőből. A birtok tulajdonosa, valami előkelő arisztokrata volt egy nagyobb társasággal. Már-már tovább akartam menni, mikor egyszerre ismerősöket pillantottam meg köztünk.

Az én grófom volt és a felesége. Az asszony valami cingár legényke lotyogásán kacagott, a férje, mely egy magas, barna asszony fülébe sugdosott, tudja Isten, miféle banálitásokat.

Nem vettek észre. Kaczagva mentek tovább. Nem törődtek senkivel, semmivel, — vagy tán nem is vették észre ezt a bűbajos nyarat a maga édes melancholiájával, — beszédés, idyllikus alkonyával Hisz ez nem előkelő, ez nem hazugság, ez maga a legtestesült őszinteség. Mit érdekelné ez őket.

Én sem törődtem velük. Más, szebb, poétikusabb kép ragadta meg figyelmemet.

Férfi fehérneműek nagy választékban és méret szerint is a legyorsabban készíthetők 733. Egyedüli raktár valódi *HU-MA-IM* védjeggyel ellátott amerikai cipőkből.

Angol, Olasz és belföldi kalapok. Legnagyobb választékban megérkeztek

Róth M. utóda

c z é g n é l

zsef vál. püspök, nagyprépost végzi, a szokásos segédlettel.

A temetés impozáns megnyilatkozása lesz a részvétnek. A papságon és előkelő közönségen kívül az összes r. kath. elemi iskolák, nevelőintézetek, zárdák, továbbá a tanítóképzők, az óvóképző és a főgimnázium ifjúsága, valamint a tantestületek tagjai részt vesznek a temetésen.

*

A boldogult végrendeletét tegnap hirdették ki a járásbírósnál. Egyszerű, de fenkölt szellemben írta meg végrendeletét, mint amilyen ő maga is volt. Nagy vagyonnal nem rendelkezett.

Némi családi és szerzett ingatlana volt. A családi vagyonát rokonaira hagyta, szerzett vagyonának hasznélvezetével együtt. A főörökös a szülőföldjén a pozsony megyei Réthe községben levő r. kath. hitközség. Az alapítvány az ottani r. kath. iskola és templom céljaira fordítandó. A »Hitterjesztési Lapok« tulajdonjogát legmeghittebb barátjának és munkatársának, P. Klendorfer Lambert kapuczinus háztőnöknek hagyta, akit a végrendeleti végrehajtó is kijelölt. Ruhái a szegények között kiosztandó. A végrendelet 1902. július 25-én kelt.

*

A nagyváradai I. szert. székeskáptalan a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradai lat. szert. székeskáptalan fájdalmas, de Isten szent akarátán megnyugvó szívvel tudatja vesztését, hogy szeretett tagja, főtisztelendő *Nogely István*, nagyváradai I. sz. székesegyházi kanonok, a fitanító- és óvónőképezdek igazgatója, a papnőveldeben a neveléstudomány tanára, zsinati vizsgáló, a hittanárképesítő bizottság tagja, a »Katholikus Hitterjesztési Lapjai« nak alapítója, a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja, szentszéki ülnök stb. Budapesten, folyó hó 27-ikén, munkás életének 66-ik, áldozópapságának 41-ik évében, a szentségek ájtatos

Láttam, hogy az erdész tér haza. Felesége, egy üde, harmatos falusi virágszál ott várta már a kapuban karján egy gagyogó, édes gyermekkel.

A férfi, mikor odaért ehhez a két emberhez, csak átfonta annak az asszonynak a nyakát s úgy csókolta végig felesége harmatos, boldogságtól kipirult arcát, meg azt a csepp gyermeket, ki kacagva tárta felé apró karjait.

A kacagó, vidám társaság éppen mellettük haladt el.

Nem törődtek velük, mit érdekelné őket az a pár szegény ember. Vagy tán éppen azokat kacagták.

De én jól láttam, hogy ketten nem kacagtak. Az én grófom, meg a felesége.

Hosszan nézték a pár boldog embert és aztán találkozott a tekintetük s láttam, hogy ebben a két, szinte titkon összefonódó tekintetben milyen nagy szomorúság, milyen vágyó sóvárgás volt kifejezve.

Ez a két összevillanó tekintet őszinte volt. Talán az egyetlen őszinte, igaz, leplezetlen tekintet egy egész életen keresztül.

Es ez a tekintet elárulta őket nekem és úgy sajnáltam ezt a két embert, a kik hazugságokkal gyötrik egymást egy egész életen keresztül, mert tán félnek attól, hogy egy őszinte, igaz szó nagyon boldogokká tenné őket. Az pedig tán nem volna comme il fante . . .

. . . Sokáig néztem őket, amint mindinkább távolodtak tőlem.

Aztán magam is haza indultam. Prűcskők czirpelése kísért utamon s valami édes, mámorító illat szállt arcomba . . .

És én úgy örültem, hogy szegény, egyszerű ember vagyok . . .

fölvétele után, az Urban elhunyt. Váradra szállítandó földi részeit a Schlauch-téri házában, folyó hó 29-én d. e. fél 9 órakor kezdődő szertartással, a Székesegyházban bemutatandó engesztelő szentmiseáldozat után kísérik a boldog feltámadás reményében nyugalomra a váradolaszi-i köztemetőbe. Nagyvárad, 1905. április 28. Isten legyen érdemeinek nagy jutalma!

UJDONSÁGOK.

Katholikus Szabad Liceum.

Ma végződik az a szép előadási sorozat, amelylyel a *Katholikus Szabad Liceum* ez idén szerepelt. A közönség egyre fokozódó lelkesedésével és szeretettel karolja fel a Kath. Körnek ezt a nemes akcióját s a Kör és a köréje sereglő hölgyek és urak mindenkoron arra törekedtek, hogy a fokozódó érdeklődést fokozódó buzgalommal tartásák ébren.

A mai zárünnepély műsora a következő lesz:

1. *Megnyitó beszéd*, tartja *Dus László*, a kör alelnöke.

2. *Bécsi álomkép*, zongorán előadja *Brocken Béla*.

3. *Rákóczi visszatér*. Melodráma. Szövegét írta dr. *Krüger Aladár*, zenéjét szerezte *Beleznay Antal*. Szavalja *Szönyi Margit*, zongorán kíséri *Beleznay Antal*, az előforduló karcuz dalokat éneklő *Lobermayer Gyula*, a Rákóczi-indulót négy kézre előadják *Nevorall István* és *Resch Mihály*.

4. *Chopin: Nocturne Fis dur. Liszt: A csalogány*. Zongorán előadja *Szalay Stefike*.

5. *Tenor-szólo*. Éneklő *Palásthy Sándor*, a Szigligeti-színház tagja.

A zárünnepély kivételesen belépti díj mellett tartatik meg. A belépő jegyek ára minimális: ülőhely és karzat 1 korona, állóhely 60 fillér. Jegyek előre válthatók *Láng József* könyvkereskedésében; esti pénztárnyitás 5 órakor. Felülfizetéseket köszönettel vesz és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

Az estély *pontban hat órakor* kezdődik a főgimnázium dísztermében.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Apr. 30. Szigligeti Társaság közgyűlése (d. e. 11. órakor a városházán.)

Máj. 7. A biharmegyei függetlenségi párt alakuló nagygyűlése. (D. e. 10 órakor a Zöldfában.)

* **Püspökszentelés Egerben.** Megyés püspökünk ő Excellentiájának testvéröccsét *Szmrecsányi Lajos* egri kanonokot vasárnap, f. hó 30-án fogja az egri székesegyházban segédpüspökévé szentelni *Samassa József* érsek, kinek az új püspök sok éven át oldalkanonokja volt. A püspökszentelésnél mint conservatorok dr. *Radnay Farkas* besztercebányai és dr. *Párvy Sándor* szepesi püspökök fognak közreműködni.

* **Az önálló vámterület a kamarában.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara legutóbbi teljes üléséről hozott referádánkban megemlékeztünk arról a viharos jelenetről, amely az önálló vámterületre vonatkozó indítványnál annyira felkavarta a kedélyeket és sajnálatos kifejezésekre ragadta a beltágok egyik-másikát. Ezen referádánkból kifolyólag mint értesültünk, azon vádat emelték ellenünk, hogy nem tárgyilagosan közöltük az ülés lefolyását.

Megemlékeztünk ugyanis, hogy *Bertsey György* a szabadelvűpártot silánynak nevezte, de arról nem tettünk említést, hogy Bertsey György ezen erős kifejezéseért utóbb bocsánatot kért s azt visszavonta. Utólag meggyőződünk, hogy ez tényleg megtörtént, de azt az óriási zajban nem csak mi, de a távolabb ülő beltágok sem hallották. Tendencia tehát annak elhallgatásánál nem vezetett bennünket, mint ahogy ilyen által soha sem hagyjuk magunkat vezettetni. Ha eltérő nézeten vagyunk valamely dologban eléggé meg van a módunk és bátorságunk ahhoz hogy annak akár a referáda bevezetésében akár a hozzáfűzött kommentárban kifejezést adjunk. Csak kicsinyeskedésre mutatna, ha azt a referáda elferdítésével akarnánk kifejezésre juttatni. Ennyit az igazság érdekében.

* **József Ágost kis herceg honvédezredes és ezredtulajdonos lett.** Ő felsége József Ágost királyi herceget magyar királyi honvédezredessé nevezte ki. A főherceg továbbra is megmarad az I. honvédhuszárezred parancsnoka. Ő felsége ez alkalommal József Ágost királyi herceget kinevezte a 15. dragonyosrezred tulajdonosává.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a margitai m. kir. adóhivatalhoz *Bajnóczy Gyula* bethleni adótisztet adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

* **Vegyes-bizottság kiküldése a huszárrok vérengzése miatt.** Folyó hó 22-éről 23-ára virradó éjszaka lezajlott huszár kard afféra, helyesebben véres kimenetelű huszár garázdálkodásra vonatkozólag a tényállás megvizsgálása céljából ma 29-én délelőtt a huszár-laktányában vegyes bizottság tart ülést, melyben a rendőr hatóság részéről *Gerő Armin* főkapitány *Papolczy Ferencz* tb. r. főkapitány és *Lőrinczy Gyula* tb. r. alkapitányt küldötte ki.

* **A miniszter köszönete Konrádnak.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Konrád Márk* kir. tanácsos, a nagyváradai m. kir. bábaképezde szülészeti osztályán ápolt szegénysorsu gyermekágyasok segélyezésére tett 2000 koronás alapítványáért köszönetét nyilvánította.

* **A vasutasok zászlószentelése.** Mint már említettük, a nagyváradai vasutasok nagy ünnepekre készülnek. Junius hónapban *Pünkösd* napján tartja meg a nagyváradai m. á. v. koszoru-egylete zászlószentelését nagy ünnepek között. Az egész országból nagyszámmal érkeznek ez alkalomra vendégek. A rendező bizottság teljes odaadással buzgólkodik, hogy az ünnepély minél fényesebb legyen s kétségtelen, hogy ennek a buzgalomnak meg is lesz a várt sikere. Derék vasutasaink ismét mindent elkövetnek, hogy feledhetlenné és kedvessé tegyék az ünnepélyt. Tegnap tíz tagu küldöttség tisztelgett özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné urnónél, hogy az ünnepély védnökjéül felkérjék: A köztisztelget és szeretetben álló kiváló urnó a védnökséget elfogadta. Zászlóanyául pedig özv. báró *Gerliczy* Félixné urnót sikerült megnyernie a rendezőségnek.

* **Német kritika a magyar művészekről.** Míg mi szeretjük kicsufolni a németek alaposágát, addig a német esztetikuskok kemény kritikában részesítik a magyar művészeket, még pedig, bár szégyenkezve, de be kell vallani, hogy ezuttal alaposan. Mert nálunk mindent művészetnek gondolnak, ami — meztelen *Beissel* István ismert német esztetikus a mult évi *düsseldorfi* műkiállítás magyar csoportjáról a *Stimmen aus M.-Laachban* így ír: »Majdnem mindnyájan családok a ma-

gyarok termében, ahol mindjárt a belépésnél visszatérőleg hatottak a meztelenségek. Jellemző, így *Kernstock* (Az én modelljeim) teljesen meztelen leányt fest két felöltözött férfi mellé: elárulja, hogy sok festőt nem az emberi test alakja vonz az akt-tanulmányokra, hanem valami egészen más és hogy számítanak azok aljas érzületére, a kiknek meg akarják mutatni képüket. Csunya *Vaszary*-nak tükrös hölgye. *Schnerr* nak képe (Az alak szépsége), mely egy földön laposan fekvő személynek hátát mutatja eddig nem látott alakban, *Kunfy* kétségbeesésében a nyersségig fokozódott. De a magyaroknál sem hiányoznak nemesebb művek. *Kézdi-Kovács* tavaszi tájképe erdőn át csörgedező patakjával finom alkotás. *Fényes*-nek öreg asszonya elhibázott címre daczára figyelemre méltó erkölcsi komolysága miatt, a melylyel egy öreg koldusasszony nyomorát vázolja. Ennek a kemény kritikának legjobb czáfolói maguk a művészek lesznek, ha öntudatára ébrednek annak, hogy a külföld elé nem lehet mindenfélével odalépni, a mivel esetleg nálunk bizonyos laza körökben tapsot lehet aratni.

* **Augusztai főhercegnő születésnapja.** Augusztai főhercegnő mai születésnapja alkalmából tegnap a királyi várpalota Szent István-kápolnájában istentisztelet volt, amelyen résztvettek József Agost főherceg Augusztai főhercegnő és gyermekei, gróf Batthyány Béla szolgálattelvő kamarás, Wimpfen grófné kamarai elöljáróné, Libits Adolf udvari tanácsos, Schramm Antal udvari titkár. A szentmisét Martincsik János kis-tapolcsányi plébános mondotta.

* **Afrika szerencsejéért.** Egy évtized óta évről-évre meg-megújul egy, minket magyarokat közelebről érdeklő mozgalom, mely Európaszerte ver hullámokat, sőt még a tengeren túlra is elhat: hullámcsapásaival egy egész földrésznek kérve segítséget. Afrika szerencsejéért száll sikra a keresztény felebaráti szeretet, fegyvere az imádság, melylyel az isteni Szívet megkérlelni, az ördög hatalmát pedig ama sötét világrész fölött megtörni óhajtja. Sz. József védő-ünnepe előtt (husvét utáni harmadik vasárnap) Kláver Szt. Péter Társulata, novénát rendez, amely alkalommal P. *Menyhárt* megkérlelő imádságát Jézus legszentebb Szívéhez szokás elimádkozni. Ezen kilencz napi ájtatosság amaz u. n. imádságos keresztjárat Afrikáért, amelynek oly nagy eredményeket és oly sok sikert tulajdonítanak a hírhirdetők. A megkérlelő imádságot, melyet az egyházi hatóság is jóváhagyott, hazánkfiá, a megbold. P. *Menyhárt* László, fogalmazta, ki mint hírhirdető hullott el a tett mezején, a Zambézi vidékén. Ugyiszólván Európa összes nyelveire le van fordítva és százezernyi példányban forog közkézben. Az idén május 6-tól 14 ig bezárólag lesz a keresztjesjárat. Imádságokat és fölhívásokat már most küld szét ingyen Kláver Szt. Péter Társulatának kiadóhelye, Temesvárott, Gyárváros, Páva-utca 15. II. emelet.

* **Oratorium-előadás Debreczenben.** *Wolafka* Nándor dr. cz. püspök Debreczenben nagyszabású egyházi hangversenyt rendezett. Száz tagból álló énekkar nagy zenekar kísérettel adta elő Heidelberg Albert »Ünnepnapon« című oratoriumát s a nagyszámu hallgatóság lelkesen ünnepelte a meghívott szerzőt és a fáradhatatlan buzgalmu, áldozatkész püspököt.

* **Kivirult a tavasz.** A tavasz egész pompájában kifelődött a pár napi enyhe időjárástól. A fákon kipattantak a rügyek s élénk, üde zöld levelek fakadnak belőle. Egyaránt üdítőleg hatnak a szemre és szívre. A sétaterek benépesülnek s örül mindenki a természet pompájának. A fagy még eddig, szerencsés nagyon kevés kárt tett. A fürdők is pár nap mulva megélnék. Ugy a Püspök, mint a Félix-fürdő teljesen rendbehozva, újból rendezve várja a vendégeket. Olyan intézkedéseket tettek az fürdőben, amelynek a legnagyobb kényelmet nyújtják a közönségnek.

* **Uj uszoda a Körözsön.** Özv. *Feldmann* Jakabné engedélyért folyamodott, hogy az újvárosi plebánia előtt a part mentén ugyan, de mégis attól teljesen szabadon új uszodát építhessen. Az engedélyezésre vonatkozó helyszíni tárgyalást tegnap délelőtt tartották meg, melyen a hatóság részéről *Gerő* Armin rendőrfőkapitány és *Köszeghy* József főmérnök, mint szakértő, a kérvényező képviselőjében pedig *Szokoly* Tamás ügyvéd vett részt. A bemutatott tervek alapján megállapodás jött létre az iránt, hogy a kért uszodát engedélyezésre fogja javasolni a főkapitány. A főkapitány azal indokolja meg előterjesztését, hogy uszoda létezése egészségügyi tekintetben közszükséget képez, s megfelelő más hely a Körözs egész vonalán nincsen, ennél fogva a jelzett helyre kell megadni az engedélyt az uszodaépítésre. Csodálatos véleménye van a főkapitánynak a közegészségről és az alkalmas helyről, ha ép ide akarja megadni az építési engedélyt, mikor pár lépéssel feljebb három csatorna szennyvize folyik a Körözsbe, lefelé megfertőzve a folyó vizét. Alkalmasnak nem alkalmas a hely, mert a városháza emeleti ablakából mindenki tetszése szerint szemlélheti a fürdőzőket.

* **Debreczen 1904. évi zárszámadása.** Debreczen város vagyoni viszonyairól most készítették el a múlt évi zárszámadást. Az adatok a következők:

Bevételek:	
rendes	2.739.257 kor. 15 fill.
rendkívüli	917.850 » 66 »
átmoneti	114.931 » 19 »
összesen:	3.771.138 kor. 90 fill.

Kiadások:	
rendes	2.475.697 kor. 92 fill.
rendkívüli	1.166.944 » 98 »
átmeueti	112.081 » 54 »
összesen:	3.754.724 kor. 44 fill.

Tehát a tiszta maradvány 16.414 korona 46 fillér, ami a pótdadó két százalékának felel meg. Nem érdektelen a múlt évi pótdóról is megemlékezni. Az előirányzat volt 280.087 korona 67 fillér. Befolyt pedig a tetemes leírások daczára is 357.970 korona 23 fillér. Tehát az előirányzatnál 77.882 korona 56 fillérral több jött be. Hát Nagyvárad város zárszámadása minő lesz.

* **Halálba vonszolták a lovak.** Borzalmas szerencsétlenségről tudósítanak bennünket Darvas községből. Kocsis Gábor darvasi gazda 14 éves fia az apja szekeren a falu melletti kaszálóra indult. Útközben a lovak elragadták a szekeret s a megvadult állatok egy utszéli-fának rohantak, ahol a szekér felborult. A szerencsétlen fiu, aki az utolsó pillanatban leaart ugrani a szekérről, a lovak közé bukott, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy a lábai a hámszijakba akadtak s a tovább száguldó lovak végigvonszolták az országuton. Mikor a szekeret sikerült megfékezni, a fiu feje már össze volt roncsolódva és pár percz mulva meghalt.

* **Vesztett kutya járása Nagylétán.** Napok óta egy kóbor vestett kutya tartja izgatottságban Nagyléta község lakosságát. A kóbor kutya megmarta Nagy Sándor negyven éves napszámos embert, akit felszállítottak Budapestre a Hőgyesféle intézetbe. A főszolgabírói hivatal szigorú ebzárlatot rendelt el. A vestett kutyát azonban még nem sikerült elpusztítani.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangú cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi

kalapok, fehérneműk, nyakkenedők

és mindennemű uri divatcikkék

legolcsóbb árak mellett csakis

REICHARD-áruháza

ezégnél

Fő-utcán, szerezhető be.

Telefon: 207. sz.

Vidékre árjegyzék is küldetik.

x **Ma, szombaton,** április hó 29-én a »Pannonia«-éttermében **katonazene lesz.** *Dreher-féle korona sör* és termelőktől beszerzett kitünő borok. *Karner Gyula* vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **A Lloyd kávéházban** ma este *iff. Rácz Főzsi* zenekara hangversenyez. Holnap, vasárnap este *katonazene hangversenyez*, új műsorral. 7777 nagy operette, »*Mulató Istenek*«, nagy opera, »*Náni*« az aranypatkóból, »*János vitéz*« stb. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, mély tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: »*Cornevillei harangok*« operett

A színügyi bizottság ülése.

— A jövő havi műsor. —

A színügyi bizottság tegnap délután gyűlést tartott, amely azonban ez alkalommal teljesen viharmentes volt, amennyiben csupán két enyhébb hangon tett kifogás hangzott el, egyik a vasárnap délutáni, másik az ifjúsági előadásokat illetőleg. Az új társulat fölötti kritikát a jövő hét szombat délutánjára összehívandó gyűlésen fogja a bizottság gyakorolni. Így a gyűlés tulajdonképeni tárgya a májusi műsor volt, melyet megjegyzés nélkül tudomásul vett a bizottság. Végül Somogyi igazgató újból előterjesztett szóbeli kérelmére a játsszási engedélyt a jelen szezonra június 15-ig, illetve június végeig meghosszabbította a bizottság.

A gyűlésen dr. *Hoványi Géza* elnökölt. Kivüle jelen voltak: *Rimler Károly*, *Mezey Mihály*, *Stark Gyula*, *Har. mathy Károly*, dr. *Mihelfi Lajos*, dr. *Halász Lajos*, dr. *Gyémánt Jenő*, dr. *Kurländer Ede*, *Somogyi Károly* igazgató és *Eleméry Ferencz* jegyző.

Dr. *Hoványi Géza* elnök előterjesztésére a bizottság elhatározta, hogy az új társulat fölött ezuttal nem kíván kritikát gyakorolni, illetve a kritika megtételére kitűzött 15 napot ezuttal már nem virágvasárnaptól, hanem az új szerződés idevágó pontja értelmében Husvét va-

sármnapjától óhajtja számitani s így a kritikát egy héttel később akarja gyakorolni, hogy a tagok jobban megbírálhassák addig a szintársulat tagjainak képességét.

Elnök kimondja aztán a határozatot, hogy a bizottság jövő szombaton, május 6-án délután tart gyűlést az új társulat fölötti kritika gyakorlása tárgyában.

Dr. *Hoványi* Géza elnök előterjesztette ezután a színház május havi műsorát a következőkben:

János vitéz	Gyimesi vadvirág
Apajune	Nőemancipáció
Corneville harangok	Boszorkány
Bőregér	Miss Hobbs
Boszorkányvár	Paradicsom
Cassanova	Napoleon öcsém
Hajduk hadnagya	Allamtitkár ur
Bob herceg	Dolovai nábob leánya
Kurucz furfang	Elektra.

E szerint májusra három új darab van kitűzve: Apajune, Boszorkány és Miss Hobbs. Továbbá érdekes est lesz a Bob herceg előadása Palásthyval a czimszerepben.

A tervezetet a bizottság tudomásul vette.

Dr. *Kurländer* Ede felszólal a vasárnap délutáni előadások miatt, hogy Lotti ezredesei s efféle darabokat adat az igazgatóság elő vasárnap délután, amikor a szülők gyermekeiket szokták elküldeni a színházba élvezni. Indítványozza, hogy a bizottság ajánlja figyelmébe az igazgatóságnak, hogy lehetőleg válassza meg a vasárnap délutánra kitűzendő darabokat.

Dr. *Halász* Lejos szerint a vasárnapi délutáni előadások nem gyermekeknek vannak szánva, hanem a szegényebb néposztálynak, mely nem tudja áldozni a tulmagas helyárakat este s vasárnap délután féláron élvezni azt, mit a tehetősebbek esténként.

Dr. *Gyémánt* Jenő az ifjusági előadásokról szól. Kéri, hogy gondosabb kiállításban kerüljenek előadásra az ifjusági darabok s *Kurländer* indítványát oda módosítva ajánlja elfogadásra, hogy bizonyos időközökben vasárnap délután ifjusági előadásokat rendezzen az igazgatóság. — A bizottság ily értelemben határozott.

Somogyi Károly igazgató újból megismétli és ez alkalommal is szóval a múlt ülésen előterjesztett azon kérelmét, hogy mivel nyári állomásán Gyulán, hova menni szándékozik, nem tudja oly hosszú ideig társulatával kihuzni, hosszabbítsa meg a bizottság e szcsonban játszási engedélyét június 15-ig, illetve a körülményekhez képest június végéig. A bizottság a kérelmet teljesítette.

Ezzel a gyűlés véget ért.

A nők barátja. A közönséget mintha az új társulat ujabban a színházhoz szoktatná, mint szoktatta az eddigi. A nők barátja, ez a klasszikus vigjáték is elég szép közönséget tudott vonzani. Ebben legfőbb érdeme természetesen a czimszerep alakítójának, *Tóth* Eleknek van. Pompás eleganciával, igazi francia könnyedséggel játszott. Ő volt az est központja. Körülötte a vigjátéki társulat legjobb erői csoportosultak: *E. Kovács* Mariska, *Angyal* Ilka, *Komáromi* Mariska, *Bérczi*, *Rédei* és *Peterdy*. Nem csoda, ha kivált *Angyal* Ilkát együtt ünnepelték *Tóth* Elekkel. Egy kissé több próba azonban nem ártott volna, nem ment olyan gördülékenyen az összejáték, mint remélni lehetett volna.

Aranyvirág. Huszka pompás operettje az »Aranyvirág« kerül ma este színre a Szigligeti színházban. *Gerlaci* Hermin, *Bárdos* Irma, *Palásthy* Sándor, *Székely* Gyulával a négy főszerepben. — A többi főbb szerepeket *Tihanyi*, *Rédei*, *Hidy* játsszák.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárakkal színre kerül a »Drótostó« *Lehár* kitűnő operettje, este rendes hely-

árakkal az »Arany kakas« énekes bohózat, mindkét darab elsőrendű szereposztásban megy. A vasárnapi előadásokra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Igazságszolgáltatás.

A gyilkos bécsi házaspár.

A mai tárgyalás előtt közölte az elnök, hogy *Fuchs* elmondta neki, hogy az esetleges kihallgatása során nem mondhatja el azt, amit rabbi minőségében tudott meg. Csak azt mondhatná meg, amit már a vizsgálat során közölt *Kleinné* kérésére a vizsgálóbíróval, hogy az asszony azt akarja vallani, hogy férje a gyikos. Impressziói, melyeket ez alkalommal szerzett, annyira összevegyülnek azzal, amit mint rabbi tudott meg, hogy benyomásairól nem szólhat.

Dr. *Morgenstern* védő: Ilyen körülmények közt visszavonja azt a kérelmet, hogy *Fuchs*ot kihallgassák.

Ezután több tanu hallgattak ki, akiknek a vádlott előéletéről, jelleméről és kedélyéről kellett volna tanúságot tenniük. Érdekes volt *Lawitz* Ottó poztarevizor kihallgatása, akinek 1901. októberében elmondta *Klein* Henrik, hogy gazdagon akar házasodni, mert így állíthatja helyre a vagyoni egyensúlyát. Ő különben gyöngye akaratu embernek ismerte, aki mindenben jóindulatu ember benyomását keltette.

Wenerier Mór hivatalnok a következő tanu. Elmondja, hogy három héttel házassága előtt villamoson találkozott *Klein* Henrikkel, aki elmondta neki, hogy gazdag özvegyet vesz nőül, akivel huszezer forint hozományt kap. A tanu figyelmeztette, hogy könnyen felültethetik, mire ez vállat vont.

Dr. *Ellbogen*: Ugy-e buta, akaratnélkül való ember ez a *Klein*?

A tanu: Igen.

Elfenbein Ferencz vésnök: Október 3-án, a gyilkosság napján, *Klein* eljött a vésnök-egyletbe és ott hozzászólt a napirend egyik pontjához. Gyűlés után kedélyesen söröztek és *Klein* fogadta az üdvözlő beszédeket.

A tárgyalás folyik.

TÁVIRATOK.

Kossuth cikke.

Budapest, április 28. (Saját tud. táv.) *Kossuth* Ferencz a »Magyarország« mai számában cikket ír a politikai válságról. *Kossuth* azzal vádolja a szabadelvűpártot, hogy a közhangulatot meg akarja bojgálni.

Galgóczy csapatfelügyelő.

Budapest, április 28. (Saját tud. táv.) Ő Felsége *Galgóczy* tábornaszernagy részére Budapesten egy csapatfelügyelői állást fog szervezni a bécsi mintájára. *Herczeg Lobkovitz* a budapesti hadtest mostani parancsnoka lesz az első csapatfelügyelő Pesten, de pár hét múlva nyugdíjazni fogják, hogy *Galgóczy*t kinevezhessék helyére.

A háboru.

Petervár, április 28. (Saját tud. táv.) Ide az a hír érkezett, hogy *Togó* admirális a legközelebb egy heves ütközetben meg fogja semmisíteni *Roszesztvenszky* tengernagy flottáját.

A bajor herceg Bécsben.

Bécs, ápr. 28. *Adelgunde* modenai hercegnő es *Henrik* bajor herceg tegnap este Münchenből ideérkeztek.

Rossevelt szabadsága.

Gleinwood, ápr. 28. Mivel a washingtoni ügyvezetés, valószínűleg a venezuelai helyzettel összefüggésben az elnököt nyugati vadászkirándulásának megrövidítésére kényszeríti, május 8-án, azaz egy héttel szabadságának lejárása előtt közvetlenül Washingtonba akar menni és csak Denterben, valamint Chicagokban akar állomást tartani kihallgatásadás végett.

Az Unio politikája.

Washington, április 28. Hogy a venezuelai, panamai, kolumbiai és chilei kormányokkal fennálló feszültséget megszüntessék és szorosabb viszony keletkezzék e kormányokkal, itt az a szándék, hogy az Egyesült-Államok követeit a hatalmaktól elhelyezzék.

A bolgár fejedelem utja.

Bécs, ápr. 28. *Ferdinánd* bolgár fejedelem este Cannesból ideérkezett és folytatja útját Szófiába.

Gould és a Paczific-vasut.

Frankfurt, április 28. A »Frankfurter Zeitung« newyorki jelentése szerint *Gould* George kiválik az Union-Paczific vasut igazgatóságából állítólag azért, mert mint a Missiurivasutnál elsősorban érdekelt, nem maradhat a versenyvállalatnak tovább is igazgatója.

A görög bandák.

Konstantinápoly, ápr. 28. 16-án egy görög banda, melynek vezetője görög egyenruhát viselt, *Konckonál*, a naszlicsi kerületben, (a monasztiri vilajet megtámadott 11 bolgár parasztot. Hatot megöltek közülök, kettőt megsebesítettek az egyiknek pedig sikerült elmenekülni. Hétfőn *Cerec* 17 kilométernyire *Krusevótól* nyugatra a monasztiri vilajetben megsemmisítettek egy bolgár bandát. Tizenhat halottat vesztett. Török részről megsebesült egy csendőr. Részletek nem érkeztek.

A Balkánról.

Konstantinápoly, április 28. 16-án egy görög banda, melynek vezetője görög egyenruhát viselt. *Konckonál*, a naszlicsi kerületben, (monasztiri vilajet) megtámadott 11 bolgár parasztot.

Hatot megöltek közülük, kettőt megsebesítettek, az egyiknek pedig sikerült elmenekülni.

Hétfőn *Ceren*, 17 kilométernyire *Krusevótól* nyugatra (a monasztiri vilajetben) megsemmisítettek egy bolgár bandát. Tizenhat halottat vesztett.

Török részről megsebesült egy csendőr. Részletek nem érkeztek.

Konstantinápoly, április 28. A portának az entente nagykövetségekhöz intézett közlése azon panaszkodott, hogy *Burgasban* egy maczedon nemzeti színház keletkezett és a »Véres lakodalom« című darab első előadásán a katonai parancsnok, valamint tisztek és állambiztosok is voltak jelen.

Az is panasz tárgyát teszi, hogy *Várnában* »Drinápolyi testvéri egyesülés« nevű egyesület alakult, amelyben lázító beszédeket mondanak és hogy a szalonikii események miatt életfogytiglan börtönre ítélt, majd pedig

kegyelmet nyert garvanov Iván Szófiában bizottsági üléseken elnökölt, végül, hogy az összes bolgár komitácik Manliczher-fegyverrel vannak felszerelve. Ez csak újabb bizonyítéka annak, hogy a fejedelmi hatóságok segítik a bandákat és hozzájárulnak azok biztosításához.

A portának az entente nagykövetségekhöz intézett második közlése azt jelenti, hogy a bolgár komitácik Velasszinában és Jurlegiben három gyilkosságot követtek el és azt mondja, hogy a bolgár kormány az agitátorok iránt érzett rokonszenvét nem tagadja el, ami a minap is kiderül ama két örvény temetésénél kik a saját készítésű bombáik felrobbanása következtében a Szófia mellett lévő Balin efendi községben haltak el. Ezeket ünnepiesen temették el.

A temetés gyalog- és lovasrendőrök kísérték és a fejedelmi hatóságok katonazenéről gondoskodtak.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy volt feleségemért, ki ellen a válóper folyamatban van, semmiféle fizetési kötelezettséget nem vállalok el.

Karner Gyula,
a Pannónia-étterem bérlője.

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy lakatos-műhelyemet **Olaszi, Szalárdy-utcza 9. szám alá** helyeztem át.

Tisztelettel:

Ács Sándor,
lakatos-mester.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

— Igen, — hagyta helyben Penelop, a nagybátyja képére nézve, ki vörös kabátjában, szép arcával, szőke hajával s barna szemével olyan érdekes szépség volt, mint hajdan valamennyi Chartres.

Penelop sóhajtásban tört ki, mert annak a képnek mása az ő testvére, Algy volt, anyyira hasonlított hozzá Jack bátya fiatal korába. De csak külsőleg — suttogá a leány magában.

Egyik szobát csakhamar átalakították műteremmé s a festés pár nap múlva megkezdődött. A Tom leábrázolása volt az első s míg ez tartott, Chartres kisasszony mindig a szobában időzött, hogy kedves állatját csendesesen tartsa. De mikor Tom ábrázata, a mint egy bársony vánkoston pihen — elkészült — Chartres kisasszony azonnal arra a felfedezésre jutott, hogy a festékszag nagyon elősegíti a fejszagt-

gatását — s a képet magával vive, nem nyitott többé a műterembe. Így azután Penelop sokszor órák hosszáig egyedül volt Everardda a műteremben.

Chartres urnak ugyan néha lett volna kedve benézni, hogy megtekintse, mennyire haladt Daubeny a munkában, de a festő neki nem engedte ezt meg.

— Majd ha egészen elkészül — akkor tesék felette itéletet mondani, de addig nem engedhetem bíráltni. Különben azt hiszem nem fog bennem csalódnai! — eddigi szokásomtól azonban nem térhetek el.

— Jól van, jól, — mondá Chartres ur tréfálózva. Ugy látszik, öcsém, te is a régi példabeszéddel tartasz, hogy „gyermeked és bolondok soha se lássanak meg valamit félben.

Tehát Penelop fehérselyem ruhába öltözve, egyik nap mint a másik, magában ült a műteremben, egyedül a Daubeny társalgására hagyatva, a ki azonban minden eszközt és módot megragadott, hogy minél jobban érezze magát — úgy, hogy a meleg nyári napokban a műteremben eltöltött hosszú órák igen gyorsan repültek.

Penelop mindennap várva várta azt az időt, hogy fehérselyembe öltözzék, gyöngyököt fűzve hajába s fiatalágának teljes virágzásában a művésznek üljön, kinek sötét szeme munkaközben szinte ragyogott az örömtől. Penelop maga sem tagadhatta, hogy a festő igen csinos és kellemes ember. — Szegény Graham Douglas!

Egy izben Penelop a Daubeny rajzolókönyvét nézegette s a sok különböző kép és vázlat között egy nagyon leköttöte figyelmét.

— Milyen gyönyörű és kedves arc! — kiáltott fel önkéntelenül. — Esménykép, ugy-e? — kérdezte, rámutatva Alicze képére, melyet a festő maga rajzolt.

Daubeny Everard barna arcát sötét pir borította el, a mint tekintete az Alicze szelid arcának vázlatára esett. Akkor délután rajzolta, midőn a tengerparton ülte, együtt gyönyörködtek a víz fodros habjaiban.

— Igen, eszménykép — felelt könyvedén. — Csinosnak találja?

— Oh igen, rendkívül kedves arc. Mondja csak, igazán soha sem látott az életben hozzá hasonló teremtet?

— Nem, soha. Tisztán a képzelet műve, valóságos eszménykép.

— Az önideálja talán? Mondhatom, nagyon szép; olyan szelid kifejezés látszik szeméből.

— Nem, az én ideálom egészen más, — mondá Daubeny, jelentős pillantást vetve Penelopra.

Penelop lesütötte szemét s piruló arccal nézegette tovább a rajzot.

Everard ecsetet, a kezében, gyönyörködött a leányban, a mint lesütött szemmel, ifju szépségének teljességében állott előtte, mosolyogva. A fehérselyemszövet festői redőkben omlott alá karcsu alakján, drága gyöngyök csillogtak szép nyakán, hófehér karján és a haja között. Igazán megragadó kép!

A rajzkönyv lapjainak forgatása közben Penelop hirtelen így szól:

— Ime, megint az előbbi arc. Alicze van aláírva. Daubeny ur, önnek nemde Alicze a legkedvesebb nőnev?

— Nem, — felelt kurtán, — de a kérdés miatt bosszankodva harapott az ajakába.

— Szeretném, ha az élő lénynek a képmása volna. Szemében olyan kifejezés van, a mi kísértetbe tudná hozni az embert.

— Igaza van! — felelt Daubeny, ki zavarában egész a füle tövéig elvörösödött, — ha ugyan képzelt szem egyáltalában kísértetbe tudna hozni.

— Megint egy újabb Alicze! kiáltott fel Penelop, Ezt májusban rajzolta ön, itt a dátum. Most meg már mosolyog. Az ön esz-

ményi Alicze-ának igazán nagyon megnyerő arcza van.

Daubeny összeráncolta a homlokát, sötét szeme haragos fényben égett.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr 28.

Buza ápr.-re	— — — —	17.72
Buza okt.	— — — —	16.42
Rozs ápr.-re	— — — —	13.48
Tengeri májusra 1905.	— — — —	24.86
Zab ápr.-ra	— — — —	14.36
Repeze aug.-ra	— — — —	24.00

Értéktözsde.

Budapest, ápr 28.

Osztárhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámloló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — — —	649.—
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villamos vasut	— — — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 28-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	118.25
Magyar koronajáradék 4%	— — — —	97.45
Magyar koronajáradék 3 1/2%	— — — —	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.25
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — — —	1.69
Oszták járadék papírban	— — — —	100.10
Oszták járadék ezüstben	— — — —	100.50
Oszták járadék aranyban	— — — —	1.20
Oszták korona járadék	— — — —	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — —	161.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — — —	775.—
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — — —	665.95
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — —	659.25
20 frankos arany (Napolendor)	— — — —	19.05
Német birodalmi márka	— — — —	117.15
London vista	— — — —	239.95
Páris vista	— — — —	95.42
márkás 20 arany	— — — —	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Egy különálló ház

5 szobás lakással és a hozzá tartozó helyiségekkel Szent János-utcza 442. sz. a. május hó 1-re kiadó.

Kórház-utcza végén pedig egy nyaraló-épület azonnal kiadó.

Tudakozódní lehet Temető-u. 9. sz. a.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól,
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.
(Dr. Zieliuski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére

C s a t o r n á k a t saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélberitékek.

Elvállal és készít:

ízléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, etlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

g y á s z l a p o k

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Maár és Szabó
fűszer-, bor-, csemege és vadaskereskedése
Nagyvárad,
(Moskovits-palota.)
Telefon 251.

Naponta friss Kugler mignon süteménye, Pozsonyi diós és mákos patkó.

Ajánlja mindennemű csemege különlegességeit. Nagyválasztek mindenféle **Sajtokban, Liptói, Székely, juh turó, füstölt, olajos és páczolt Halak, Konzervek, Caviár, Angolna, Délgyümölcsök, Aszalványok, Californiai baraczk, Aszalt szilva, külön asztali borok,** naponta friss **tej, vaj és darált mák**

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltnék
kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

A reklám!

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál
tulajdonos **Leopold Gyula** szerkesztő
Budapest, VII., Erzsébetkörút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket s reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések
és tervezetek ingyen!

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozása kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után **5°-os** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszeres és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpadlás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.
árlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, horakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Zöldfa kávéházzal szemben meglepő **árengedmény.**

MEGVETTÜK A

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rófos és női divatáru üzletét a Zöldfa-utczán.

Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fontos tudni való, hogy **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: *Futó- és szobaszőnyegek, ágyterítők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok, schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehérneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek és más száz meg száz divatcikkek.*

KOVÁCS L. és TÁRSA Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti álványok eladók!